

3. Modül: Geçici Koruma ve Oturma İzinleri: Avantajları ve Dezavantajları, GKY Statüsü İçin Başvuru Prosedürü

ÖNEMLİ KAVRAMLAR

- Geçici koruma kaydı, geçici korunanlara kayıtlı oldukları şehirlerde sağlık, eğitim ve hukuki yardım gibi ücretsiz hizmetlere erişme ve çalışma izni başvurusunda bulunma hakkı vermektedir.
- Geçici koruma kimlik belgesi, kişinin Türkiye’de kalma hakkı olduğunun yasal bir göstergesidir.
- Geçici koruma statüsü için başvuruda bulunmama, kişinin Türkiye’de kalmak için başka bir yasal dayanağı yoksa para cezasına çarptırılmasına neden olabilir.
- Geçici koruma kaydı, kayıtlı kişi ülkeden ayrılana, başka bir ülkeye göç edene, ciddi bir suç işlemek veya milli güvenliğe tehdit oluşturmak gibi geçici koruma kapsamından çıkartılmasına veya geçici korumanın sona erdirilmesine neden olabilecek bir eylemde bulunana ya da Türk hükümeti geçici koruma statüsüyle ilgili hakkı sona erdirene veya değiştirene kadar geçerlidir.
- Geçici koruma kaydı, oturma izni değildir ve Türk vatandaşı olma hakkı vermemektedir. Geçici koruma kaydı olanların Türkiye’de doğan çocukları, doğum yeri esasına göre vatandaşlık edinme hakkına sahip değildirler ve kayıt yaptırmak, bir mülteci kampına yerleştirilmeyi garantilememektedir. Kamplar, engellilerin ve yaralıların özel ihtiyaçları gibi, GİGM’nin tespit ettiği bazı öncelikler dikkate alınarak yerleştirme yapılmaktadır.
- Bu kayıt çalışma izni değildir, ancak çalışma izni başvurusunda bulunmak için gereklidir.
- Geçici korumadan yararlanabilen, ancak Türkiye’ye geçerli pasaportlarıyla yasal yollarla giren kişiler, geçici koruma statüsü yerine oturma izni için başvuruda bulunabilir. Yasal oturma izni alabilmek için bankada belirli bir miktarda paranın bulunması, geçerli bir sağlık sigortası ve ilgili konutun belgelendirilmesi gerekmektedir. Bu izinler, turizm, eğitim veya çalışma amaçlı olarak verilebilir. İki yıla kadar geçerlidir ve GİGM’nin takdirine göre yenilenebilir. Bir yabancı geçici korunan statüsüne ve oturma iznine aynı anda sahip olamaz.
- Geçici koruma kaydıyla karşılaştırıldığında, oturma izninin dezavantajları şunlardır: 1) oturma izni başvurusu reddedilebilir, 2) oturma izninin süresi sınırlıdır, 3) oturma izni olan yabancılar, geçici korunanlara sağlanan ücretsiz hizmetlerden yararlanamazlar.
- Geçici koruma kayıt süreci: Geçici koruma statüsü için başvuruda bulunanlar, buldukları ile bağlı olarak, yerel emniyet müdürlüğü, İl Göç İdaresi Müdürlüğü veya mülteci kampındaki kayıt bürosuyla bağlantıya geçmelidir. Açıklama kısmında prosedür ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Geçici korumadan yararlanmak için gerekli niteliklere sahip olmasına rağmen kayıt yaptırmayanlara para cezası uygulanır.
- Geçici koruma kimlik belgeleri valilikler tarafından ücretsiz olarak verilecektir. Kaybolan veya tahrip olan kartlar değiştirilebilir. Yeni doğan çocukların kaydettirilmeleri gerekmektedir, aksi takdirde geçici korunanlara sağlanan ücretsiz hizmetlerden yararlanma hakları olmayacaktır.
- Pasaportu olan ve oturma izni için başvuruda bulunan yabancıların, buldukları yerin Valiliğindeki İl Göç İdaresi Müdürlüğüne başvurmaları gerekmektedir.